

107929

Norges frigjøring

Den 7. september begynte Aftenposten sin «markering» av 50-årsjubileet for Norges frigjøring 1944-45. Det er derfor beklagelig at artikkelen om den sovjetiske frigjøringen av deler av Øst-Finnmark i oktober-november 1944 er feilaktig på et par viktige punkter.

For det første: De første sovjetiske soldater forserte Grense-Jakobselv den 18., ikke den 25., oktober 1944. Mellom den 18. og 25. oktober foregikk det harde kamper på norsk territorium, og mer enn 2000 sovjetiske soldater mistet livet på norsk jord i denne perioden. Kampene kulminerte med frigjøringen av Kirkenes den 25. oktober, og ebbet deretter ut.

Det forelå ingen avtale mellom russerne og den norske regjering om at de sovjetiske troppene skulle rykke frem til en bestemt linje. Derimot forelå det en avtale med den sovjetiske regjering av 16. mai 1944 om administrasjon og jurisdiksjon i områder av Norge som måtte bli frigjort av sovjetiske tropper, uten at det ble presisert hvilke områder av Norge det kunne bli tale om.

Det bør vel også nevnes i denne sammenheng at norske soldater fra 2. Bergkompani, og senere også lokalt oppsatte avdelinger og soldater fra polititroppene i Sverige, gjennomførte militære operasjoner som etterhvert førte dem frem til grensen mot Troms fylke. De allierte kunne imidlertid i svært begrenset grad avse våpen og forsyninger til Nord-Norge, da alle tilgjengelige mannskaper og alt tilgjengelig materiell måtte settes inn på frontene på Kontinentet. Resultatet av de norske troppenes innsats måtte få preg av dette, noe ikke minst de norske soldatene selv var smertelig klar over.

SVEN G. HOLTSMARK,
Institutt for Forsvarsstudier

FB-6/22
FB